

Ret, gjordes gjældende, idet der toges Hensyn til Anciennitet, Examenscharakter, gode Vidnesbyrd og Paategninger, har ogsaa senere været levende ved Affattelsen af Indstillinger om Kalds Besættelser. Nu kommer Touren til den lovgivende Magt. Naar jeg skal udtale min Mening, troer jeg, at ogsaa denne bør følge det Exempel, som er givet; og lære saa vidt muligt, at holde sig udenfor Sagen og dømme upartisk, iagttagende Alt, hvad en oprigtig og ærlig Neutralitet fordrer. Jeg skalde mene, at det vilde da være i sin Orden, om vi anerkjendte de sridende Parters, de tvende indenfor Kirkens Grændse staaende Partier, som Krigs førende Magter, at det blev tilladt, som det hidtil har været tilladt — naturligtviis under Sagtagelse af alle de Betingelser og Forrifter, som stilles, hvor der skal føres en oprigtig, ærlig og christelig Kamp — at fortsætte Striden og Kampen i Skrift, i Tale, paa passende Sted og til passende Tid, i Conventer, paa Landemoder, i Sammenkomster, at det blev tilladt at fortsætte den, om det dog ikke skalde kunne bringes til, at den kunde siges at være udkæmpet. Jeg troer, at det er det Første og Vigtigste, at vi iagttage en saadan Neutralitet; men det er min Indvending mod dette Lovforslag, at dette Hensyn til, hvad en ærlig og oprigtig Neutralitet foreskriver, er sat tilside, at Loven er lidt smittet af Partifkthed, og at den, hvis den bliver vedtaget, vil have tilfølg, at Partierne, de Stridende, overfor Loven, ikke komme til at staae lige, ikke blive lige gunstigt stillede. Jeg skal stræbe at opløse det.

Det første Punkt, hvor det falder i Dinene, synes mig, at der bliver gjort Forskjel, er den første Paragraph. Den indbrømmer Sognebaandsløfere — saaledes vil jeg kalde det ene Parti, fordi det fordrer, at Enhver, der vil nyde Godt af Loven, skal løse Sognebaand — en Ret til at være deres egen Dvirighed, at stille sig selv i Dvirigheds Sted, at beslutte med samme Myndighed, hvormed ellers Dvirigheden beslutter. Denne Ret har jeg ikke noget Navn til, thi det er en ganske ny opfundet Ret. Den svarer som et Stedestykke til Kaldsretten; thi denne bestaaer jo derved, at man har Magt til ved Kaldsbrev at gjøre den,

som kun er Enkeltmand, der ikke er Præst, en Candidat, til Præst for en eller anden Menighed, hvorimod den Ret, hvorom der nu her er Tale, bestaaer i, at 20 Mennesker kunne kalde sig, gjøre sig til Menighed for en eller anden bestemt Præst. Forskjellen er den, at den, der har Kaldsretten, pleier at kalde Andre, medens det er de 20, der kalde sig selv til at være Menighed. Der er Noget i et Menneske, som hedder Selvfølelse, og denne Følelse pleier at vaagne, at blive stærkere og mere levende i samme Grad, som han tydeligere indseer, at, hvis han er blevet til Noget, er det ikke Andre, han skylder det, men han kan takke sig selv derfor. Jeg skalde mene, at, om end de Trimenigheder, der muligens kunne opstaae, ikke maatte blive meget talrige, jeg vilde sige, ikke tælle mange Medlemmer, saa vil dog den indvortes Selvfølelse af, at de skyldte ingen Anden end sig selv, at de ere til, give dem en Styrke, som vil gjøre dem dygtige til at varetage, hvad der hører til deres Interesser. Det er nu egentlig Hovedsagen, hvor det viser sig, at Neutralitet ikke bliver overholdt. Det er ikke urigtigt, hvor en Strid mellem to Partier har været et halvt Hundrede Aar, da at animere den ene Part, at give ham en moralsk Støtte, at vække og nære i hans Sjæl en Følelse, der maa give ham nye Kræfter. — Den samme Ret til at være sin egen Dvirighed, jeg her omtaler, kan ogsaa komme i Brug ved flere dagligdags Leiligheder. Naar der bliver Vacance i et Præsteembede skulle som bekjendt Provstier og Herredets Præster besørge Embedstjenesten. Naar nu Præsten i en Valgmenighed dør, er det jo muligt, at der blandt Herredspræsterne næppe findes een, som Valgmenigheden kan være tjent med, fordi de ere Sognebaandsløfere, og have den Ene forladt den ene Præst og den Anden den anden. — Det kan ikke være opbyggeligt og behageligt at høre Prædikanter, man engang har vraget. I et saadant Tilfælde fristes man let til at træde ud af Menigheden, og hvis det da ffete, at Medlemsantallet sank lidt under 20, saa var der ikke mere nogen Menighed. En Vacance maa kun vare en kort Tid; men den Tid, i hvilken Valgmenigheden kom til at ligge i Dvale, kunde udtrækkes i det Ubestemte.